

Gange større Beløb end den Brøddel af Taxten, som de den Gang fik, derved at de ere bragte under Blov og dertigjennem have faaet større Værdi. Det er altsaa saaledes, at der er flere Eiendomme, som den Gang kun fik en ubetydelig Taxansættelse, der nu ere langt mere, end hvad man kalder middelmaadige, ja nogle høre endogsaa til Landets bedre Jorder. Disse ere altsaa i Grunden de Hovedseil, der bevislig ere tilstede ved Matrikulen, og som burde afhjælpes, før Matrikulen kunde tjene som et værdigt Grundlag for Paaligning af Skatterne, og hvorledes man end vil tage min Antydning med Hensyn til Gammelstattsens Fordeling, tror jeg ikke, at man vil negte, at med Hensyn til Vigningsstattsens Fordeling kan der ialtsald gjøres Fordring paa, at man maa komme til en anden Vigning. For det Første skal jeg bemærke, at det Forsvar, der føres for Gammelstattsens Bestaaen, har endnu Sagen dristet sig til at føre for Vigningsstatten; Sagen har mig bekendt sagt, at Land- og Vigningsstatten er gaaet over til at blive en Prioritet, og dertil er den ogsaa altfor lille. Naar det nu fremgaar af, hvad jeg allerede har sagt, at Land- og Vigningsstatten, som er fordelt efter den nye Matrikul, maa have alle Stattsens Ufuldkommenheder og Mangler, og at endogsaa 100,000 Tdr. Land Skov og halvt saa meget Ager og Eng hidtil aldeles ikke er matrikuleret, følger deraf ligefrem, at Land- og Vigningsstatten heller ikke paa nogen Maade kan forsvares i den nuværende Form, men at man absolut maa gaa til en Forandring deri. Da jeg omtaler denne Bestatning, maa jeg tillige gjøre opmærksom paa det Paafaldende i, at man, efterat man ved et langvarigt kostbart Arbejde, der har kostet over 2 Millioner og været 30—40 Aar, havde faaet en Matrikul indført, nøiedes med at lægge kun omtrent en Tyvendedel af Landets Skatter derefter, nemlig 1,700,000 Kr., medens Landets samlede Skatter er 40 Millioner. Altsaa, den Ubetydelighed af Landets Skatter, som man lignede paa den nye Matrikul, synes med temmelig Bestemthed at antyde, at man allerede den Gang har indset, at Grundlaget ikke var fuldt rigtigt, og hvis det har været Grunden til, at man har nøiedes med et forholdsvis saa ubetydeligt Beløb, har denne Grund ikke været ganske urigtig. Det forholder sig saaledes, at den nye Matrikul har overmaade store Mangler, men paa den anden Side har den igjen det Gode, at man ikke behøver at komme til en fuldstændig Forandring deri, idet de omtalte Tilspøisler ville være tilstrækkelige til, at den kunde blive et passende

Grundlag for Fordelingen af Skatterne, og at altsaa Land- og Vigningsstatterne vilde kunne fordeles paa en saadan Maade, at den maatte kaldes fuldstændig retfærdig. Det vil stille sig paa den Maade, at man blot behøver at tilføie nogle Arealer, hvor den ikke er indført, og at gjøre Tillæg for nogle Arealer, der bevislig have større Værdi, end deres Skat svarer til. For at man ikke skal gjøre den Indvending gjældende imod mig, at jeg her staar og foreslaar Paaligning af nye Skatter, skal jeg strax gjøre opmærksom paa, at det egentlig ikke vil falde Nogen til Skade, idet det Tillæg, en Mand vil faae paa Land- og Vigningsstatten, sandsynligvis vil opveies ved, at han vil faae betydeligt Afslag i Gammelstat, saa at det dog ikke vil blive saa overordentlig smerteligt, om han fik 5—10 Kr. Paalæg i Land- og Vigningsstat, naar han samtidig kunde faae 20—30 Kr. Afslag i Gammelstat. Forholdet vil stille sig paa det Nærmeste saaledes; thi det er givet derved, at der vil komme et betydeligt større Antal Skatteydere, som man ikke tidligere har havt, til at tage deres lige Andel i Statsstatterne, og det vil altsaa kun ramme dem, der ikke svare nogen Skat, og dem, der svare altfor Lidt i Forhold til deres Eiendommers Værdi. Der kan altsaa af den Grund ikke reises nogen stor Indvending. Hvad der derimod bestemt opnaas, er en fuldstændig ligelig Fordeling, og hvordan man end vil tage mine Udtalelser med Hensyn til Gammelstatten, veed jeg dog med stor Bestemthed, at man maa gjøre Fordring paa, at der findes en Udligning Sted af Vigningsstatten, og at den kommer til at grunde sig paa saadanne Udvidelser og Tilspøisler til den nye Matrikul, som maa anses for nødvendige. Det jeg har udtalt dette, er det ikke min Opgave dermed at give en Rettesnor for, hvorledes en Kommission som den, mit Forslag angaar, skulde arbejde. Jeg har blot troet i disse saa Træk nogenlunde at kunne skildre nogle af de største Mangler, som det maatte være Opgaven for en saadan Kommission at faae udjævne. Jeg skal i det Følgende fatte mig umaadelig kort i de saa Bemærkninger, jeg kan ønske at gjøre om den anden Del af Bestatningen. Med Hensyn til de indirekte Skatter skal jeg strax bemærke, at det er en paafaldende stor Del af Landets Skatter, der falder paa dem. Jeg skal indskrænke mig dertil. Jeg forlanger ikke at komme videre ind derpaa, men i Forhold til andre Stater, og hvad man ellers kunde gjøre gjældende, maa man her lægge Mærke til, at mindst ³/₄ af dem voteres paa den Maade. Der er derimod en eneste Bemærkning, jeg vil gjøre med Hensyn til de indirekte Skatter, som